

ΑΘΗΝΑ, 26 Φεβρουαρίου 2016

Αρ. Πρωτ. : 979

ΕΘΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

Εισαγωγή: Οι προτάσεις αφορούν συνολική αποτίμηση των ενεργειών που πρέπει να μεθοδευσθούν για την ολιστική ανασύσταση, αναβάθμιση και εύρυθμη διαχείριση του Ε.Κ. ως ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΤΟΠΟΥ και αναφέρεται κατά κύριο λόγο στην αντιμετώπιση τόσο των άμεσων όσο και μακροπρόθεσμων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα στοιχεία του πρασίνου που τον αποτελούν χωρίς όμως να παραβλέπεται και η εξ ίσου επείγουσα ανάγκη αντιμετώπισης των λοιπών δομικών προβλημάτων (κτίρια, υποδομή, περίφραξη, οργάνωση λειτουργίας κλπ).

Οι προτάσεις στηρίζονται στην θεμελιώδη αρχή ότι ο Ε.Κ. είναι ένα κηποτεχνικό δημιούργημα με κύριο χαρακτηριστικό στοιχείο το πράσινο και συνεπώς όλες οι ενέργειες επεμβάσεων ξεκινούν και καταλήγουν στον σεβασμό για την αναβάθμιση, βελτίωση και σωστή διαχείριση του στο μέλλον και έχουν στηριχθεί στην πάσης φύσεως σχετική βιβλιογραφία, σε μελέτες που έχουν εκπονηθεί (και ευρίσκονται σε αναμονή εφαρμογής ή εφαρμόζονται ήδη) αλλά και σε προσωπικές απόψεις ή προτάσεις ειδικών επί του θέματος.

Δια λόγους ιστορικής προσαρμογής , στο κείμενο προσετέθησαν και όσες πληροφορίες ή παρεμβάσεις κατετέθησαν κατά την σχετική ημερίδα της 12-1-2016

Άμεσες ενέργειες

Α. Τεχνικές

1. Άμεση αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων καθημερινών αναγκών συντηρήσεως δια της προσλήψεως προσωπικού πέραν του ήδη υπηρετούντος (είκοσι κατ' ελάχιστον κηπουρών . καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και σύνταξη μητρώου ΑΜΕΣΩΝ επεμβάσεων) .
2. Αξιολόγηση ορισμένων φυτικών ειδών ως διατηρητέων με κριτήρια ηλικίας, σπανιότητας, ιδιαίτερας σημασίας κλπ. αλλά και πολλών άλλων ΕΙΔΩΝ που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν χωροκατακτητικά , λόγω της επεκτασιμότητάς τους (Κισσός, Αϊλανθος, σπορόφυτα και ετήσια πάσης φύσεως , αλλεργιογόνα φυτά κοκ.) βάσει και των εργασιών αποτυπώσεως και καταγραφής που ήδη έχουν προηγηθεί.
3. Απομάκρυνση επικινδύνων δένδρων ή κλάδων υπόπτων για ατύχημα.

4. Συντήρηση και βελτίωση του διατηρήσιμου συστήματος αρδεύσεως (αμπολές από τις μόνες διασωζόμενες σε δημόσιο κήπο) αλλά και του αποστραγγιστικού συστήματος βάσει των υφισταμένων κλασσικών τεχνικών μεθόδων.
5. Η παρουσία και φυτοπαθολογική παρακολούθηση εκ μέρους των αρμοδίων ειδικών του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου είναι σημαντική και ουσιώδης , αποτρέπει ενδεχόμενους κινδύνους και επιβάλλεται να συνεχισθεί εντατικότερα.
6. Παντελής απαγόρευση εισόδου, σταθμεύσεως και κυκλοφορίας πάσης φύσεως τροχοφόρων πλην οχημάτων αποκομιδής και τροφοδοσίας .
7. Δημιουργία ή ανακαίνιση απαραίτητων υποδομών εύρυθμης λειτουργίας (W.C. κλπ.)
8. Διαχείριση φυτικής μάζας (φύλλων, κλάδων κλπ) που παράγεται από κλαδέψεις με στόχο την προσθήκη της για τον εμπλουτισμό του εδαφικού υποστρώματος του Ε.Κ. αφού υποστεί προγενέστερη επεξεργασία στον ειδικό χώρο θρυμματισμού και κομποστοποιήσεως, του Δήμου Αθηναίων . Ο εμπλουτισμός αυτός θα συμβάλλει ουσιαστικά στην βελτίωση της εδαφολογικής καταστάσεως του κήπου από απόψεως συμπίεσεως και σημερινού πλημμελούς αερισμού του εδάφους.
9. Επιμελής φροντίδα και αποκατάσταση αρχικής μορφής των σημείων ενδιαφέροντος που αποτελούν τοπόσημα του κήπου (π.χ. ισπανικό αναβρυτήριο, δωμάτιο με γλυσίνες, βράχος Αμαλίας, σιντριβάνι νύμφης κλπ.).
10. Κλάδεμα μόρφωσης των δέντρων, ώστε να διατηρούν ισορροπημένη κόμη και στατική κατάσταση για να αποφεύγονται οι πτώσεις , φαινόμενο που οφείλεται κυρίως στην δυσανάλογη ανάπτυξη επιφανειακού ριζικού συστήματος σε σχέση με την παραδοσιακή μέθοδο άρδευσης δια κατακλίσεως . Η μέθοδος θα πρέπει να επανεξετασθεί στην πρακτική της εφαρμογή ως και τα προβλήματα εδαφικής ασφυξίας που δημιουργεί σε συσχέτισμό με το προαναφερόμενο πρόβλημα αλλά και την επιζήμια υπερκατανάλωση νερού που προϋποθέτει.

Β. Διοικητικές

1. Η ιδιαιτερότητα της πολιτισμικής και επιστημονικής αξίας του Ε.Κ. αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την πρόταση σύστασης ανεξαρτήτου τμήματος στην Διεύθυνση Πρασίνου με ίδιο προϋπολογισμό και τεχνικό πρόγραμμα .
2. Σύσταση επιτροπής Γεωτεχνικών κ.ά. εμπειρογνομόνων με εμπειρία στην διαχείριση ιστορικών Κήπων και Τόπων προερχομένων από τον Ιδιωτικό και Δημόσιο τομέα για την υποστήριξη της διοικήσεως του τμήματος με σκοπό την συνεχή αναζήτηση οικονομικών πόρων και οργάνωση εκδηλώσεων προβολής του Ε.Κ. αλλά και ελέγχου ή αποτροπής των όποιων παρεμβάσεων αποσκοπούν στην αλλοίωση της μορφής και λειτουργίας του Ε.Κ.

3. Ανάλυση καθηκόντων προϋσταμένου του νέου τμήματος από γεωπόνο με ειδικευση στην καλλωπιστική δενδροκομία και αρχιτεκτονική τοπίου, αποδεδειγμένης μελετητικής και εφαρμοστικής εμπειρίας, κατόπιν διαγωνισμού.
4. Στελέχωση της υπηρεσίας με επιστημονικό προσωπικό, αποτελούμενο από γεωπόνους, δασολόγους, τεχνολόγους Γεωπονίας και Δασοπονίας .
5. Άμεση ενίσχυση και οργάνωση του τεχνικού προσωπικού συντηρήσεως με κηπουρούς, εναερίτες , υδραυλικούς, ηλεκτρολόγους κλπ μέχρι την διαμόρφωση οριστικού οργανογράμματος αναγκαίου και απαραίτητου προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών και με συνεχή εκπαίδευση για την δημιουργία μονίμων και εμπείρων στελεχών. Η απασχόληση προσωπικού συντηρήσεως πρασίνου σε εκτός ειδικότητας εργασίες συντηρήσεως πρέπει να αποκλεισθεί ώστε να υπάρχει ορθολογικός καταμερισμός και εξειδίκευση του προσωπικού.
6. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στο θέμα της εκπαιδύσεως και χρήσεως των φορητών μηχανημάτων διαχειρίσεως των φυτών ώστε το αποτέλεσμα της λειτουργίας τους να μην αποβαίνει εις βάρος της αισθητικής εμφάνισης και βιωσιμότητας του φυτικού κεφαλαίου του Ε.Κ.
7. Οργάνωση τμήματος φυλάξεως , επιτηρήσεως και ξεναγήσεως του κήπου (διακριτικός έλεγχος συμπεριφοράς επισκεπτών, υπόμνηση υποχρεώσεων ζωόφιλων επισκεπτών και ελέγχου αδέσποτων ζώων) με μόνιμο ή εθελοντικό (φοιτητές ή τελειόφοιτοι σχολών κηποτεχνικής κατευθύνσεως) ή και μερικής απασχολήσεως προσωπικό που θα εκπαιδευθεί ειδικά για τον σκοπό αυτό αλλά και αντιστοίχου τμήματος καθαριότητας.
8. Σύνταξη κανονισμού λειτουργίας του τμήματος (περιγραφή καθηκόντων προσωπικού) που θα ενσωματωθεί στον αντίστοιχο της Δ/σεως Πρασίνου και Περιβάλλοντος του Δ.Α.
9. Το μεγάλο ενδιαφέρον που έδειξαν τα ΜΜΕ και ο τύπος με σειρά άρθρων για τον Ε.Κ. δείχνει την σημασία που πρέπει να αποδοθεί στην οργάνωση ενός μικρού Γραφείου Τύπου για την παρακολούθηση όλων αυτών , την προβολή νέων πληροφοριών και απόψεων ή στην ριζική αναδιοργάνωση και βελτίωση της υπάρχουσας ιστοσελίδας <https://www.cityofathens.gr/episkeptes/aksiotheata/diadromes-stin-istoria-tis-athinas/o-kipos-tis-athinas>)

Μακροπρόθεσμες ενέργειες

❖ Πρώτος χρόνος

1. Συνεχής συμπλήρωση και βελτίωση της βάσης δεδομένων (μητρώου) για τη βλάστηση με την επικαιροποίηση της ήδη υφισταμένης .

2. Αναζήτηση, καταγραφή και μελέτη όλων των στοιχείων που θα ορίσουν χρονικά την εποχή που θα αναφέρεται η επαναφορά της εικόνας του κήπου. Η αναδρομή σε ελληνικά και βαυαρικά κρατικά αρχεία, ιστορικά και οικογενειακά φωτογραφικά αρχεία, δημοσιογραφικές περιγραφές κλπ θα είναι πολύτιμη και απολύτως αντικειμενική. Το σχετικό υλικό που θα συγκεντρωθεί μπορεί να αποτελέσει και τον πυρήνα ενός ενημερωτικού Μουσείου της διαχρονικής εξέλιξής του. Η έρευνα αυτή κρίνεται απαραίτητη για την αποφυγή ακαταλλήλων φυτεύσεων ή αλλοίωση πολύτιμων χαρακτηριστικών που ορίζουν την ιδιαίτερη ταυτότητα του Ε.Κ. και εγγυώνται την διατήρηση της ακεραιότητας και του σκοπού δημιουργίας του. Τα διαθέσιμα στοιχεία, οι συνεχείς προσθήκες κατά την ιστορική του εξέλιξη και η σημερινή ανάπτυξη του κήπου δεν αφήνουν μεγάλα περιθώρια επιστροφής του στην αρχική του μορφή αλλά η τελική απόφαση θα πρέπει να είναι προϊόν έρευνας και μελέτης ώστε το πρόβλημα να αντιμετωπιστεί συνολικά, μακροπρόθεσμα και όχι αποσπασματικά.
3. Οργάνωση προτύπου φυτωρίου συλλογής φυτών από την χλωρίδα του Ε.Κ. υψηλού επιπέδου προδιαγραφών και αποκλειστικά για τις άμεσες εκπαιδευτικές ανάγκες του Ε.Κ. Πώληση μέρους των φυτών αυτών σε ειδικά φυτοδοχεία (cachepot) σχεδιασμένων από φοιτητές της Α. Σ. Καλών Τεχνών για την δημιουργία επι πλέον εισροών στον προϋπολογισμό του του Ε.Κ.
4. Συνεχής βελτίωση, εκσυγχρονισμός και εμπλουτισμός του μηχανολογικού εξοπλισμού.
5. Βελτίωση των όρων διαχείρισης της πάσης φύσεως ελεύθερης και συντηρούμενης ορνιθοπανίδος (ταΐστρες κλπ) με εφαρμογή της νομοθεσίας περί ζωοανθρωποσόνων (νόσος των πτηνών κλπ).
6. Βελτίωση και οργάνωση της υποδοχής των επισκεπτών (ενιαία μορφή πινακίδων σηματοδότησης, λειτουργία καφενείου, πινακίδες αναγνώρισης φυτών κλπ).

❖ Μελλοντικός προγραμματισμός και ανανεωτικές επεμβάσεις

1. Η σύνταξη των μελετών αποκατάστασης του Ε.Κ. βάσει καταλλήλων προδιαγραφών να γίνει από ομάδα ειδικών γεωτεχνικών στην διαχείριση του πρασίνου και του τοπίου. Ιδιαίτερη μνεία απαιτείται για την μόνιμη φυσική πανίδα του Ε.Κ. (διαβίωση, διατροφή, επισκεψιμότητα κλπ) και κυρίως η ανάγκη διατηρήσεως ή όχι του Ζωολογικού Κήπου και του τρόπου υλοποίησής της. Υποχρέωση των μελετητών θα είναι να εκτιμηθούν και να εφαρμοσθούν όσες εκ των προτάσεων έχουν γίνει από προγενέστερες μελέτες (Μελέτη ΕΜΠ, Διαχειριστική Μελέτη Διευθύνσεως Πρασίνου Δ.Α. κλπ), χαρακτηρίζονται αναγκαίες και ουσιώδεις, και η εφαρμογή των οποίων συνάδει με το πνεύμα και την ιστορική σημασία του Ε.Κ. .

2. Καταγραφή και αξιολόγηση του τοπίου, όπου θα εκτιμηθούν πέρα από τα οπτικά στοιχεία και τα αντίστοιχα άυλα ήτοι τα σχήματα, οι ήχοι, τα επίπεδα, το βάθος, η κίνηση, οι αντανakλάσεις, οι σκιές κλπ.
4. Διαφύλαξη και ανάδειξη των αρχαιοτήτων και ιδιαίτερα της λειτουργίας του Πεισιστρατείου υδραγωγείου ως και συντήρηση των πάσης μορφής γλυπτών στοιχείων, της μνημειώδους μαρμάρινης περιφράξεως, των αγαλμάτων κλπ.
5. Αποκατάσταση και συντήρηση των οικοδομικών στοιχείων πάσης φύσεως (υλικά επιστρώσεως δρόμων, κτίρια, πέργκολες, κρήνες, λίμνες, καθίσματα, παγκάκια, μαρμάρινος τοίχος και κάγκελα περιφράξεως κλπ). Η υποστήριξη αυτής της προσπάθειας πρέπει να αναληφθεί από ομάδα εξειδικευμένων αρχιτεκτόνων ειδικών επί τούτο και σε στενή συνεργασία με το εν λόγω αρμόδιο τμήμα του Ε.Κ. Η ίδια αντιμετώπιση απαιτείται και για την αποκατάσταση και σωστή λειτουργία των υπαρχόντων κτιρίων ιστορικής αρχιτεκτονικής αξίας (Παιδική βιβλιοθήκη, Βοτανικό Μουσείο κλπ). Επιτακτική ανάγκη τα αποκαθιστάμενα στοιχεία να είναι σύμφωνα με την αρχικό σχεδιασμό, τα υλικά και την κατασκευή τους. Είναι συζητήσιμες κάποιες ειδικές εφαρμογές που αποδεδειγμένα θα βελτιώσουν την λειτουργική και οικολογική μορφή του Ε.Κ. αλλά κατόπιν αυστηρής αξιολογήσεως που θα συνάδουν απολύτως με αυτήν και βάσει προτύπων άλλων ιστορικών κήπων και τόπων.
6. Οι παραπάνω κτιριακές βελτιώσεις θα επιτρέψουν την συνέχιση και διεύρυνση των μέχρι σήμερα εφαρμοζομένων παιδικών, κυρίως, προγραμμάτων (παραμύθια, ζωγραφική φυτών στο πεδίο, αναγνώριση φυτών κλπ) και σε αντίστοιχα προγράμματα ενηλίκων ή και ΑμΕΑ.
7. Προβολή των σπανίων ή ιδιαίτερας σημασίας φυτών μέσω επιστολικών δελταρίων ή βιβλίων, καταλόγων και εγχειριδίων που θα διατίθενται με σχετικό τίμημα στους επισκέπτες.
8. Πλήρης και άμεση απελευθέρωση των επιγείων χώρων που έχουν καταληφθεί από την Βουλή και την Προεδρική Φρουρά ώστε να επανακτηθεί η αρχική συνολική έκταση του Ε.Κ. αλλά και παράλληλα να ληφθεί ειδική μέριμνα για την συνεχή παρακολούθηση των υπογείων κατασκευών (ΔΕΗ, ΜΕΤΡΟ) και την τυχόν ανασταλτική επίδραση που ασκούν στην ανάπτυξη του ριζικού συστήματος των φυτών.
9. Ανανέωση, οργάνωση και βελτίωση της Παιδικής Χαράς με ασφαλή πρότυπα και στοιχεία που θα εκπαιδεύουν δια της αναψυχής και θα έχουν πηγή εμπνεύσεως το φυσικό περιβάλλον του κήπου.
10. Σύνταξη σχεδίων αποκατάστασης και αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης αλλά και των αναμενομένων κλιματικών αλλαγών.
11. Μελέτη και πρόβλεψη υποδομών για επισκέπτες με ειδικά κινητικά προβλήματα ή προβλήματα οράσεως κλπ.

12. Μακροπρόθεσμα και βάσει των ανωτέρω η διαχειριστική μελέτη να περιλαμβάνει λεπτομερείς πρακτικές διαχείρισης και σαφείς κατευθυντήριες γραμμές με την έννοια ότι ο Ε.Κ. δεν είναι ένα δάσος με την στενή έννοια αλλά ένας ιστορικός τόπος που η διαχείριση του απαιτεί ειδική ευαισθησία , εμπειρία και γνώσεις που απαιτούν συνδυασμό πολλών επιστημών και εμπειριών.
13. Συμπλήρωση και βελτίωση των κανόνων χρήσεων του Ε.Κ. με την σύνταξη εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας .

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Ο Εθνικός Κήπος έχει υποστεί διαχρονικές αλλοιώσεις . Η ηλικία του , ο χαρακτήρας του αλλά και η πλημμελής διαχείριση του λόγω ελλείψεως των απαραίτητων συνθηκών θα επιφέρει ΜΗ αντιστρεπτά αποτελέσματα και κρίνεται απαραίτητη η διαπαντός μέσου (Ραδιόφωνο, Τηλεόραση κλπ) ενημέρωση της κοινωνίας για την σημερινή και μελλοντική κατάσταση του.
2. Η αναβάθμιση, ανασύσταση και ανανέωση του απαιτεί ακάματη δραστηριότητα, σημαντική χρηματοδότηση τόσο εκ μέρους της Πολιτείας και του Δήμου όσον και από χορηγίες ή άλλες μεθόδους συγκεντρώσεως κεφαλαίων ή δωρεών , μακρύ χρονικό διάστημα ενεργειών , ορθή οργάνωση προσωπικού και συστράτευση των αρίστων του είδους για την διαμόρφωση λύσεων που θα στηρίζονται στα διεθνή δεδομένα και συμφωνίες (Χάρτα Φλωρεντίας, Χάρτα Βενετίας, διεθνείς συμβάσεις , ελληνική νομοθεσία κλπ) χωρίς να αποκλείεται η συνεργασία ξένων φορέων που ειδικεύονται στην διαχείριση ιστορικών κήπων.
3. Η εξασφάλιση που επέτυχε η Εταιρεία Φίλων του Ε.Κ. αναφορικά με την χορηγία πόρων αλλά και τεχνικής υποστηρίξεως από την Βαυαρική Διοίκηση Κρατικών Ανακτόρων Κήπων και Λιμνών (Φορέας με πλούσιο αρχείο σχετικό με τον Ε.Κ. αλλά και μεγάλη εμπειρία σε θέματα αποκαταστάσεως) είναι προοίμιον ότι η ιδιωτική πρωτοβουλία είναι σπουδαίος παράγων επιτυχίας και πρέπει να αξιοποιηθεί ώστε να βρει μιμητές που βεβαίως θα ακολουθούν το εξ` υπαρχής εφαρμοζόμενο πρόγραμμα,
4. Η πραγματοποίηση όλων εξαρτάται πέραν των παραπάνω και από την ελευθερία κινήσεων των ειδικών που θα ασχοληθούν και την απαλλαγή από την επίδραση πάσης φύσεως πιέσεων ή σκοπιμοτήτων.
5. Η διαχειριστική ενοποίηση των χώρων του Ζαππείου με τον Ε.Κ (που φαντάζει σχεδόν αδύνατη λόγω ιδιοκτησιακών και νομικών θεμάτων) θα ήταν μια ριζοσπαστική απόφαση που θα συνέβαλε πολύ στην οικονομική ισχυροποίηση των δύο χώρων ώστε να

ΠΕΕΓΕΠ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Μέλος ELCA
EUROPEAN LANDSCAPE
CONTRACTORS ASSOCIATION

ΑΡ. ΑΠΟΦ. ΠΡΩΤ. 4282/1994:

αποκτήσουν ενιαίο πρόγραμμα βιώσιμης διαχείρισης , ομοιογενούς εμφάνισης και ευρύθμου λειτουργίας.

6. Θεσμοθέτηση ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων του Ε.Κ. που θα παρουσιάζονται σε δημόσια εκδήλωση με πρωτοβουλία και υπό την αιγίδα του Δήμου Αθηναίων και θα περιλαμβάνει όλη την δραστηριότητα του έτους περί τον Ε.Κ. . Η ενημέρωση πραγματοποιείται ήδη σήμερα αλλά μόνον με την υποβολή εκθέσεων μη κοινοποιούμενες στο ευρύ κοινόν αλλά δια εσωτερικής κυκλοφορίας υπηρεσιακών εγγράφων .

Με τιμή,

ο Πρόεδρος

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΤΟΓΙΑΝΝΟΣ

ο Γεν. Γραμματέας

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΑΥΡΙΚΟΣ